

• FØROYA • SOCIAL DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 25.

Lysingaprisur fyri peltreglu: 30 oyri, á forsiðuni,
20 oyri, á 3. og 4. síðu. Við stórra lysingum fæst
avsláttur í prísinum.

Tírsdag hin 24. juni 1930.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bílagt á posthúsum, brévasavnarstøðum
og skrivstovum. Telf. 143.

4. árg.

Tandlæge BREND
træffes 11—5. Telf. 114.

DEN FÆROSKE STENSAG
eller Iværksættelse af fær-
øsk Stenindustri er et af de store
Hovedspørgsmaal, der i flere
Aar har optaget Sindene, ikke
alene her paa Øerne, men ogsaa
adskillige andre Steder.

Det har sine Grunde, at netop
denne Sag, lige fra at Spørgs-
maalet blev rejst, har interesseret
Publikum. Man stod jo her
overfor Udnyttelsen af Export-
materiale, der konstant kunde
blive en Exportartikel. Dette
Materiale vilde ikke kunne
svigte, saasom Tilfældet kan
have været med vor Hovedex-
port-Artikel, Klipfisken, hvor
ikke alene de svingende Mar-
kedsforskeligheder har influeret paa
Udbyttet, men ogsaa daarligere
Fiskeaar voldt Vanskeligheder,
der har været helt følelige for
hele det færøske Samfund. Me-
dens Fiskeri skal hentes ude
paa Havene omkring Færøerne,
Island og Grønland, findes Sten-
materialet i rigelig Mængde paa
langt de fleste Steder paa
Færøerne.

Den færøske Stenart har været
undersøgt af kyndige Folk og
fundet at være velegnet til Byg-
ningsmateriale o. a. Ogsaa er
Forsøgene gjort ved at bearbejde
færøsk Sten til Benyttelse uden-
for Færøerne, og disse Forsøg
er faldet ganske godt ud.

Der har enkelte Gange været
gjort Tillob for at oprette et
færøsk Selskab med Opgaven at
iværksætte en færøsk Stenindu-
stri, men Kapitalknapheden har
voldt Vanskeligheder her. Sidste
Vinter har kendte thorshavnske
Borgere vist denne vigtige Sag
saa stor Interesse, at man gik i
Gang med Aktietegning. Da
Tegningen var tilendebragt, sam-
ledes disse sammen med Ind-
skyderne og stiftede med den
indtegnede Aktiekapital »Føroya
grótvirkie».

Selskabets Startkapital er 25000
Kroner. Siden er A/S. »Føroya
grótvirkie» anmeldt, og Bestyrelsen
har haft den kendte danske
Stenhuggermester L. Larsen her-
oppe for at undersøge den her-
værende Stenart og den paa-
tænkte Arbejdsplads. Hr. Lar-
sens Udtalelser, der har staaet
i samtlige thorshavnske Blade,
underbygger endvidere den fær-
øske Stenarts Bonitet og dens
Betingelser som Exportartikel.

Selskabet skulde helst paa-
begynde den industrielle Virksom-
hed i Løbet af Sommeren, men
da en Del af det indtegnede
Beløb endnu ikke er indbetalt,

er man nødt til at vente en
Tid endnu, saa alle Indskydere
kan faa Lejlighed til at erlægge
deres Indskud.

Stensagen har almen Interesse
og er af største Betydning for
det færøske Samfund. Den bør
derfor støttes af alle, baade af
Arbejdere og Folk fra de højere
Samfundsklasser, der har Føling
med Forholdene i vor Sam-
fund og folgelig ogsaa ved, hvad
Betydning en færøsk Stenindu-
stri vil faa for vore Øer og dens
Befolkning. Derfor bør denne
Sag støttes fra alle Sider, og de,
der har tegnet sig for Indskud,
vil gøre klogt i at faa Indbeta-
lingen i Orden nu, saa Arbejdet
kan paabegyndes.

At denne vigtige Sag vil vinde
Forstaaelse og Velvilje hos Myn-
dighederne, kan man være sik-
ker paa. Dertil har netop de
lange Forhandlinger og Forun-
dersøgelser vedrørende den fær-
øske Stenart været medvirkende.

U. S. A.

Forretningstilstanden i Ame-
rika har i Maj Maaned været
meget udfredsstillende; og de
Forretningsmænd, som har ha-
bet paa en definitiv Ændring i
Situationen, har maattet indstille
sig paa at vente længere endnu,
udtales det i den sidste Ma-
nedsberetning fra National City
Bank i New York. Der har
ganske vist været lidt mere Liv
over Forretningerne; men det
kan kun betragtes som den
sædvanlige sæsonmæssige Op-
blussen i Foraarsmaanedene.
Bortset fra den har der sikkert
ingen Bedring fundet Sted.

Det, der for Tiden er mest
iøjnefaldende, og som bør mod-
arbejdes, mener den amerik-
ske Storbank, er den pessimist-
iske Stemning, som er lige saa
farlig som den overdrevne Op-
timisme for ét Aar siden. I Fjor
var der Folk, som ikke kunde
se nogen Grænse for Udvidel-
sesmulighederne; nu synes de
samme Folk at have tabt alt
Haab om en Bedring i Landet.
Det ene Synspunkt er sikkert
lige saa galt som det andet.

En Statistik fra 300 Selskaber,
der omfatter et stort Antal In-
dustri- og Handelsgrene, viser
for første Kvartal i Aar en In-
dtægtsnedgang paa 21 pCt. i Sam-
menligning med i Fjor. Netto-
indtægten er sunket fra 438 Mill.
Dollars til 344 Mill. Dollars. I
det samme Kvartal for tre Aar
siden havde de samme Selskaber
en samlet Indtægt af 327 Mill.
Dollars, saaledes at de alligevel
i Aar har tjent 5 pCt. mere end
for to Aar siden.

Kvindens Rettigheder.

Samme Ret for Mand og Kvinde i alle Livets Forhold.

Lovene er gennemsyret af gammeldags Tænkemaade, og det maa
man til Livs. — De amerikanske Kvinder og det politiske Liv.

Blandt de mange Rettigheder,
Mennesket har at kæmpe sig til,
maa vel Kvindens Ret nævnes
som en af de største og vigtigste
Opgaver. Samfundet stilles over-
for. Den fra tældgamle Tider
knesatte Teori, at Kvinden ikke
maatte blande sig i Samfunds-
anliggender, er fuldstændig kørt
fast. Herom vidner følgende
Artikel:

Før Krigen var Kvindernes
Ret til at stemme indført i 4
Lande, men nu har 26 Lande
vedtaget Stemmeret, og man
begynder at fejre dens 10 Aars
Jubilæum baade her og der.

16½ Million af De forenede
Staters Kvinder gik til Valg-
urnerne i 1928, to blev valgt til
Guvernører, 12 til Kongressen,
8 sidder der endnu i Dag, deraf
6 Enker og 2 Ugifte. Det er
fortrinsvis ugifte eller harmlose
Kvinder, der lader sig vælge i
Washington. I adskillige Byer
er der kvindelige Formænd og
Borgmestre, og mange ansvars-
fulde offentlige Embeder har
været betroet Kvinder.

Og dog!

I Staterne, som i de andre
25 Lande har man gjort den
samme Erfaring, nemlig at det
er uhyre vanskeligt at skaffe
Kvinderne rimelig Representa-
tion i Stats- og Kommunesty-
relser. Hvoraf kommer det? Jo,
Amerikanerinderne tror at have
opdaget det. *Det er Lovene, som
er gennemsyret af gammeldags
Tænkemaade og Aartusinders
Fordomme.* Mand og Hustru
skal være én, og denne ene er
Manden.

Dette vil man nu have Slut
paa og fremsætter Krav om
»Equal Rights», hvilket vil sige:

Samme Ret for Manden og Kvinden
for Loven og i alle Samfunds-
forhold.

Det er det samme Krav Kvæ-
rerkvinden Lucretia Mott frem-
satte i Seneca Falls i 1848, hvor
Kvindesagen fik sin Daab. Man
lod det senere falde, for at kon-
centrere sig om den ene Ting:
Stemmeretten. Den indførtes saa
i den ene Stat, saa i den anden,
men det tog 70 Aar, før den
blev vedtaget for alle Stater.
Saa Amerikanerinderne har
Øvelse i at kæmpe en Sag frem.
De er nu løbet trætte paa Lapp-
pærket med Lovene og finder,
at det er et spild af Kræfter, at
blive ved at protestere mod
Paragraf efter Paragraf, efter-
haanden som deres Uhyrlighe-
der mod Kvinderne opdagtes, og
man forlanger derfor paa en
Gang alle Uligheder ophævet.

Kvinderne i Haag.

Dette er det eneste Punkt paa
Programmet for »The National

Women's party«, det amerik-
ske Kvindeparti, som er organi-
seret gennem alle Staterne, har
et Fond paa henvend 2 Millioner
Dollars og disponerer over Ra-
dioer fra Atlanten til Stillehavet
Aaret rundt, hver Onsdag Efter-
middag fra Kl. 5 til 5,15. Saa
samles Kvinderne hos hinanden
i større og mindre Grupper for
at lytte til Højttaleren og drøfte
»Foredragets Indhold».

Siden Jul har de amerikanske
Kvindesagsforkæmpere været
meget optaget med Forberedel-
ser til Mødet i Haag, hvor Kvin-
dernes Nationalitetsspørgsmaal
skal drøftes.

Uhyrligt!

Tænk Dem, siger Doris Ste-
vens, hvis en Amerikanerinde
gifter sig f. Eks. med en Russer,
bliver hun russisk Undersaat,
selv om hun bor i Amerika, og
aldrig sætter sine Ben i Rus-
land. Uhyrligt!

For to Aar siden paa en pan-
amerikansk Conference i Ha-
vanna, besluttede man at ned-
sætte en Kvindekommission til
at udarbejde Forslag til Natio-
nalitetslov for Kvinder til Mødet
i Haag i 1930. Alice Paul, Doris
Stevens og andre fremragende
Medlemmer af Kvindepartiets
Ledelse, begyndte straks at
samle Materiale om Kvindernes
Nationalitetslove. Fra 84 Lande
samlede de det, et Kæmpear-
bejde, hvis Resultater foreligger
i 7 store maskinskrivne Bind,
som Doris Stevens tog med sig
til Havanna, hvor i Februar
regeringsvalgte kvindelige Dele-
gerede fra 16 af Amerikas 21
Republiker kom sammen for at
forme sit Lovforslag. Det blev
et Ligeretskrav: *Samme Natio-
nalitetslove for Kvinder som for
Mænd!*

Krigens Afskaffelse.

Med dette Forslag, plus de 7
maskinskrivne Bind, plus Dr.
Emma Wold som teknisk Raad-
giver, valgt af Præsident Hoover,
drog saa Kvindelegationen til
Haag den 1. Marts. Der blev
ingen Ligeretslov vedtaget, men
Arbejdet fortsattes ufortøjet.
Kvindesagskvinderne ude i den
store Verden ligger ikke paa
den lade Side. Ligeretskravet er
efter Mødet i Haag blevet gjort
levende i Kvindernes Sind, ikke
blot i det vestlige Kontinent 21
Republiker, men ogsaa her i
Europa.

Stemmeretsforkæmpere fra 45
Lande fortsætter Arbejdet gen-
nem den store »Alliance«, og
har lovet hinanden at holde ud,
til alle Jordens Folk har givet
Kvinderne Stemmeret, for først
da kan der for Alvor blive Tale
om Krigens Afskaffelse paa vor
Klode.

Aftur til javnaðarflokkinn.

Hin kommunistiski flokkurinn
í Danmörk er í seinri árum
minkaður so nógv, at teir ikki
longur bjóða til at stilla upp til
valini. Tað sær tí út til, at hesin
flokkur, ið ibyrtur var beint
aftaná kríggjó, nú heilt verður
at fjarda út í Danmörk. Tað
eydnaðist honum ongantíð at
fáa fæst undir fótum.

Nakrir av teim leiðandi inn-
anfyrri hin danska kommunisti-
flokkinn úr bý og bygd hava
nýliga hildið fund í Keypmanna-
havn. Á hesum fundi hava teir
samtykt at gerast limir í javn-
aðarflokkinum, »fæ, siga teir,
»sum víðurskiptini hava artað
seg, er tað bert innanfyri javn-
aðarflokkinn líkindi til at avrikað
nakað hjá teimum, ið stríða
vilja fyri mál arbeiðaranna».

Millum teirra, ið samtykt hava
at ganga inn í javnaðarflokkinn,
eru Ernst Christiansen og Sigm.
Hellberg kendir her í Føroyum.
Teir vóru oddamenn í »Social-
demokratisk Ungdomsforbund í
Danmark« um tað mundið, ið
»Socialdemokratisk Ungdoms-
forening« í Tórshavn starvaðist.

Eksportkreditudvalget udnævnt.

Udvalget, hvis Formand bliver
Dir. Otto E. Andersen, tæller
6 Medlemmer.

København, 12.—6.—1930.

Handelsministeriet her ud-
nævnt følgende Medlemmer af
Statens Eksportkredit-Udvalg:

Direktør Otto E. Andersen
som Repræsentant for National-
banken og Bankerne.

Direktør N. J. Ehrenreich
Hansen som Repræsentant for
Ministeriet for Handel og In-
dustri.

Forpagter Chr. Sonne som
Repræsentant for Landbrugs-
ministeriet.

Grosserer William Heering
som Repræsentant for Grosserer-
Societets-Komité.

Direktør Hans L. Larsen som
Repræsentant for Industrirådet.

Forretningsfører Johs. Kjørbo
for De samvirkende Fagforbund
i Danmark.

Som Suppleanter for de paa-
gældende er udnævnt henholds-
vis Direktør E. Bülow, fung.
Fuldmægtig F. O. Crone, Kon-
sulent H. P. Nielsen, Grosserer
Carl Simonsen, Direktør Her-
man Jørgensen og Sekretær
Knud V. Jensen.

Direktør Otto E. Andersen er
derhos udnævnt til Udvalgets
Formand og Fuldmægtig Crone
til Udvalgets Sekretær. C.